

ENERGICHARTERTRAKTATEN – ET ANGREB PÅ KLIMAHANDLING

10 GRUNDE TIL, AT EU OG DE ENKELTE STATER SKAL
TRÆKKE SIG FRA ENERGICHARTERTRAKTATEN

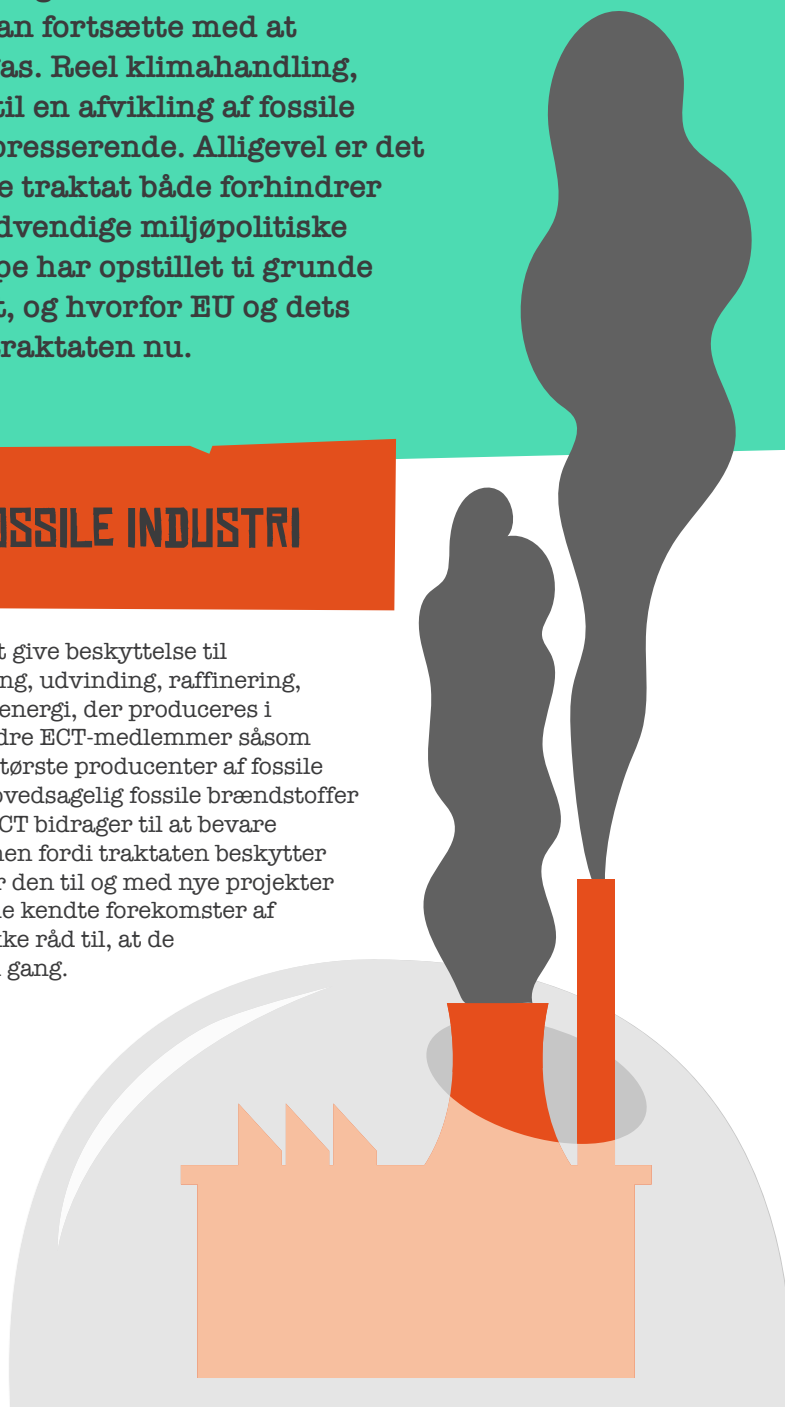
INDLEDNING

Energichartertraktaten (ECT) er en stor hindring for hurtig og effektiv reaktion på dagens miljø- og klimakrise. Det er en relativt ukendt traktat, som blev indgået i 1990'erne og er signeret af 53 lande samt EU. Den giver enorme rettigheder til store virksomheder. Den fossile industri bruger traktaten til at sagsøge myndigheder og til at sabotere en overgang til ren energi. Af hensyn til et bæredygtigt klima bør ECT opløses.

Traktaten giver vidtgående rettigheder til virksomheder såsom retten til at sagsøge stater for politiske initiativer, der kan påvirke virksomhedens økonomiske interesser. Fossile virksomheder bruger disse rettigheder til at udfordre klimahandling, så virksomhederne kan fortsætte med at profitere på at afbrænde olie, kul og gas. Reel klimahandling, miljøbeskyttelse og retfærdige tiltag til en afvikling af fossile brændstoffer har aldrig været mere presserende. Alligevel er det stadig ikke almindelig kendt, at denne traktat både forhindrer og øger omkostningerne ved disse nødvendige miljøpolitiske initiativer. Friends of the Earth Europe har opstillet ti grunde til, hvorfor ECT er en skadelig traktat, og hvorfor EU og dets medlemslande skal trække sig ud af traktaten nu.

#1 ECT BESKYTTER DEN FOSSILE INDUSTRI

Formålet med Energichartertraktaten (ECT) er at give beskyttelse til investeringer relateret til blandt andet eftersøgning, udvinding, raffinering, lagring og transport af energi¹. 70 procent af den energi, der produceres i EU, kommer fra ikke-fornybare ressourcer², og andre ECT-medlemmer såsom Kasakhstan og Turkmenistan er blandt verdens største producenter af fossile brændstoffer³. I praksis beskytter ECT dermed hovedsagelig fossile brændstoffer – til trods for deres store bidrag til klimakrisen. ECT bidrager til at bevare beskidte energifaciliteter, der allerede er i drift, men fordi traktaten beskytter efterforskningsfasen i en investering, promoverer den til og med nye projekter knyttet til fossile brændstoffer. Størsteparten af de kendte forekomster af kul, olie og gas skal blive i jorden⁴ – klimaet har ikke råd til, at de udvindes, og slet ikke til, at nye projekter sættes i gang.

#2

ECT HJÆLPER DEN FOSSILE INDUSTRI MED AT UNDERMINERE KLIMAHANDLING

Hjørnesteinen i investorbeskyttelsen i ECT er investor-til-stat-tvistbilæggelse, ofte kaldet ISDS (Investor state dispute settlement mechanism). ISDS giver investorer ret til at sagsøge stater, når investorerne mener, at en lov, retsafgørelse eller tilsvarende hindring krænker deres rettigheder som investorer og udfordrer deres økonomiske interesser. Disse private retssager foregår ved en international særdomstol, der består af dommere – erhvervsjurister – som er venligt indstillede over for virksomheder. Domstolene kan beordre stater til at betale op til milliarder af euro for at kompensere virksomheden. Dersom et land vedtager en lov om at udfase afbrænding af kul eller forbyder nye mine- eller boreprojekter, kan en virksomhed som er involveret i disse aktiviteter sagsøge staten. Lyder det som science fiction? Det sker allerede i dag! Det er kendt, at 128 sager er blevet behandlet gennem ECT⁵. Dette gør ECT til den handelstraktat, der gør mest brug af sådanne retssager. Indtil tidligt i 2020 var stater blevet afkrævet – eller var gået med til at betale – 52 milliarder dollar af offentlige midler, og 32 milliarder var stadig på spil i uafgjorte sager⁶. Men at anlægge en sag mod en stat er ikke den eneste måde at presse regeringer på: bare truslen i sig selv kan ofte være nok til at skræmme politikere fra at vedtage progressive reguleringer. ECT er et altid tilstedeværende damoklessværd, der hænger over politikernes hoveder. Det fører til 'regulatory chill' – det vil sige, at myndighederne af frygt for at blive sagsøgt for milliarder af euro ikke vedtager love, der faktisk skaber klimahandling, eller at klimahandlingen bliver udvandet (se boks 1).

ENERGISELSKABERS TRUSLER MOD STATER PÅ GRUND AF KLIMAHANDLING

Vermillion vs. Frankrig⁷

I 2017 udarbejdede den franske miljøminister Nicolas Hulot en lov om at afslutte eftersøgning og udvinding af fossile brændstoffer på hele det franske territorium inden 2040. Denne første tekst ville have muliggjort en gradvis udfasning, da den forbød nye efterforskningsstilladelser samt fornyelse af eksisterende udvindingstilladelser. Denne plan gjorde ikke det canadiske selskab Vermillion glad: De hyrede et advokatfirma til at sende et lobbybrev til det franske statsråd, den instans, som giver regeringen juridiske udtalelser inden et lovforslag drøftes i parlamentet. Vermillion hævdede, at forslaget krænkede deres rettigheder som investorer under ECT og truede med at sagsøge Frankrig ved en ISDS-voldgift. Efter dette pres bakkede regeringen ud: Den endelige lov blev derefter ændret, så den muliggjorde fornyelse af tilladelser indtil 2040⁸.

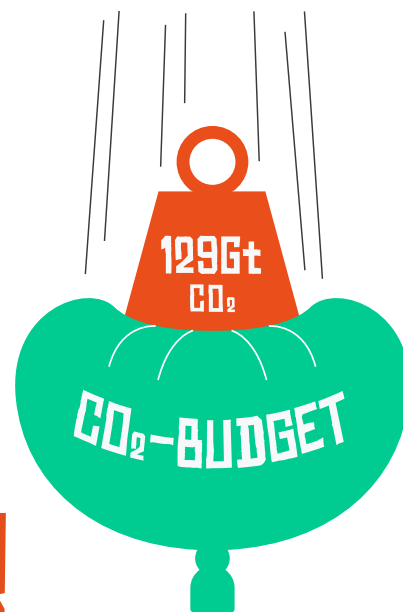
Uniper vs. Holland

Holland står i dag over for en ECT-trussel for udfasning af beskiddet kulkraft. Det tyske energiselskab Uniper (hvor aktiemajoriteten snart ejes af det finske statslige energiselskab Fortum) har udtrykt at de har til hensigt at udsende en klage over en lov, der blev vedtaget af det hollandske parlament i december 2019. Loven vil forbyde kulkraftproduktion fra 2030. Denne lov vil de facto hindre Uniper i at brænde kul i sit Maasvlakte-3 kraftværk, der blev indviet i 2016. Uniper hævder, at dette er i strid med deres forventninger om et stabilt investeringsklima, og de kræver en erstatning på op til en milliard euro⁹. I realiteten er den hollandske lov en legitim og vigtig regulering i almenhedens interesse¹⁰, og Uniper var opmærksom på risikoen ved at investere i kulfyret elproduktion, da de satte det nye anlæg i drift.

#3 ECT HAR INGEN BINDENDE KLIMAMÅL

ECT er et levn fra 1990'erne, og traktaten har ingen bindende målsætninger om at reducere drivhusgasudledninger eller adressere klimakrisen. Dette er heller ikke foreslået i de pågående forhandlinger om at reformere traktaten. I bedste fald foreslår EU, at den moderniserede udgave af ECT bør "bidrage til opnåelse af målene i Parisaftalen"¹¹. Dette forslag er påfaldende vagt formuleret med tanke på ECT's alvorlige indvirkning på klimaet. Det er estimeret, at de fossile projekter, der beskyttes af ECT, har udledt 87 gigaton CO₂-ækvivalenter fra 1998 til 2019, og at det vil øges til 129 gigaton i 2050¹². Dette vil udgøre 22 procent af det tilbageværende CO₂-'budget' IPCC har sat for at begrænse den globale opvarmning til +1,5° C.¹³

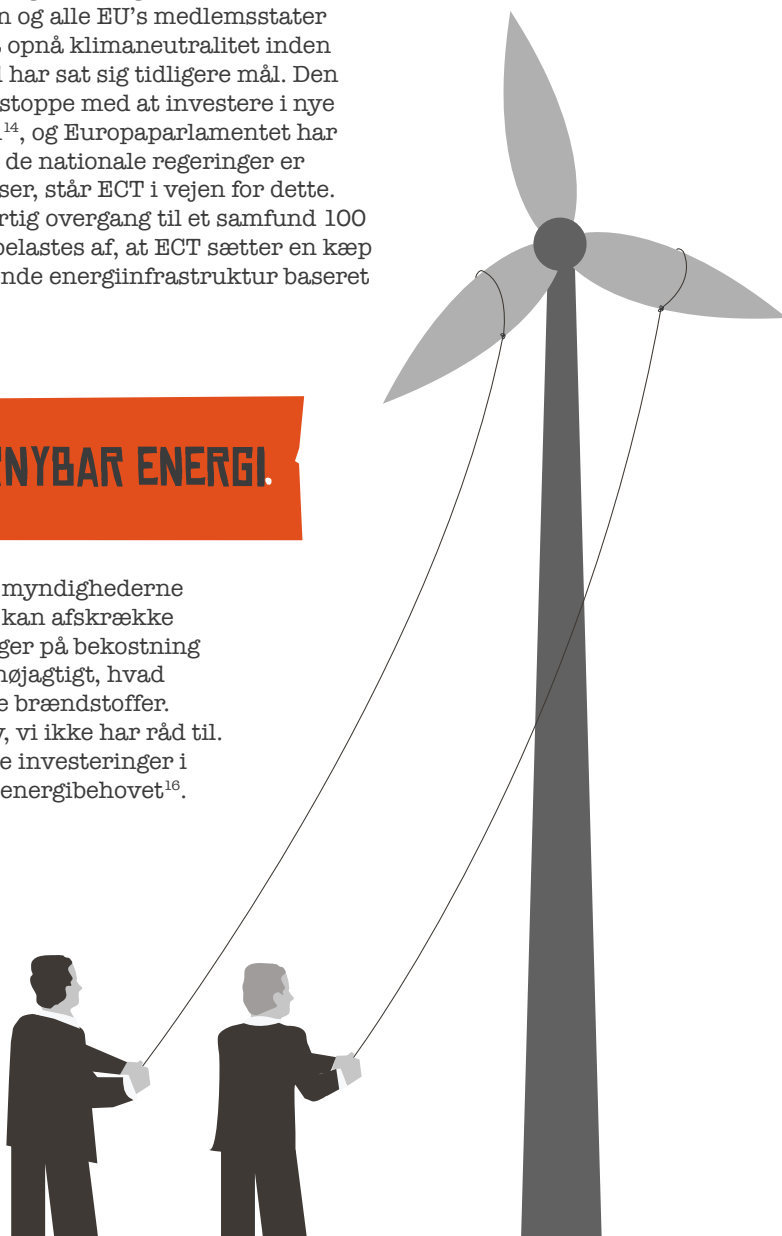

#4 ECT ER IKKE KOMPATIBEL MED EU'S OG STATERNES FORPLIGTELSE

Gennem Parisaftalen har politiske ledere forpligtet sig til at begrænse den globale opvarmning til 1,5° C. Europakommissionen og alle EU's medlemsstater – med undtagelse af Polen p.t. – støtter målet om at opnå klimaneutralitet inden 2050 – mens nogle få lande som Sverige og Finland har sat sig tidligere mål. Den europæiske Investeringsbank (EIB) planlægger at stoppe med at investere i nye fossile brændstofprojekter inden udgangen af 2021¹⁴, og Europaparlamentet har erklæret en 'klimaundtagelsestilstand'. Hvis EU og de nationale regeringer er seriøse i forhold til at opfylde deres klimaforpligtelser, står ECT i vejen for dette. EU og regeringerne er nødt til at iværksætte en hurtig overgang til et samfund 100 procent baseret på vedvarende energi og bør ikke belastes af, at ECT sætter en kæp i hjulet og fremtvinger beskyttelse af den eksisterende energiinfrastruktur baseret på fossile brændstoffer.

#5 ECT KAN FORHINDRE FORNYBAR ENERGI.

ECT gør det vanskeligt og økonomisk risikabelt for myndighederne at prioritere mellem forskellige energikilder. Dette kan afskrække regeringer fra at favorisere vedvarende investeringer på bekostning af CO₂-intensive investeringer¹⁵. Alligevel er dette nøjagtigt, hvad der er nødvendigt for et Europa uden brug af fossile brændstoffer. Neutralitet i forhold til energikilder er et alternativ, vi ikke har råd til. Derudover beskytter ECT hverken meget tiltrængte investeringer i energieffektivitet eller andre tiltag for at reducere energibehovet¹⁶.

DET ER EN MYTE. AT ECT KAN SKABE EN ENERGIOVERGANG

De fossile industrier og voldtiftsindustrier bruger de mange ISDS-sager, udløst af virksomheder inden for vedvarende energi, som bevis for at hævde, at ECT bidrager til at bekæmpe klimaforandringer. Nogle få investorer inden for vedvarende energi har faktisk brugt ECT til at sagsøge stater på samme måde som fossile brændstovf virksomheder gør. Disse investorer har indledt 47 sager mod Spanien på grund af landets nedskæringer i støtten til vedvarende energi. Når man ser nærmere på, hvem der står bag tvisterne, viser det sig, at i 85 procent af sagerne er det finansielle investorer såsom private kapitalfonde, der står bag¹⁷. De fleste er ikke interesserede i udvikling af vedvarende energiformer; snarere har de gjort en rentabel forretning ud af en voldtift. Desuden kræver en energiovergang, at man proaktivt fremmer vedvarende energi, ikke kun at alle udenlandske investeringer får det samme udgangspunkt (se punkt 5). Endelig er partiske og hemmelighedsfulde ISDS-domstole ikke en passende mekanisme til at fremme kampen mod klimakrisen.

#6 ECT HINDRER MILJØBESKYTTELSE

Den fossile brændstofindustri bruger også ECT til at udfordre de forholdsregler, der er truffet for at beskytte miljøet og samfundet mod skadelige erhvervsprojekter (jævnfør boks 3) Dette er en bekymrende tendens, da sådanne politikker er presserende nødvendige for at forhindre sammenbrud i økosystemet¹⁸. EU's Charter om grundlæggende rettigheder forpligter EU og medlemslandene til "et højt miljøbeskyttelsesniveau (...) i Unionens politikker"¹⁹. Det er nærmest uforståeligt, at investorer kan bruge parallelle, hemmelighedsfulde domstole under ECT til at underløbe disse grundlæggende principper i EU-lovgivningen.

ENERGISELSKABERS KLAGER ELLER TRUSLER OM KLAGER MOD STATER PÅ GRUND AF MILJØINDSATS

Vattenfall vs. Tyskland (to gange)²⁰

I 2009 sagsøgte det svenske multinationale energiselskab Vattenfall Tyskland og krævede 1,4 milliarder euro i kompensation for nye miljøstandarder, der var pålagt et kuldrevet kraftværk i nærheden af Hamburg. Sagen blev afgjort, efter at bystyret gik med til at sænke miljøkravene. I 2012 gjorde Vattenfall det igen: Virksomheden krævede mere end 6,1 milliarder euro for tabt profit for to af deres atomkraftværker. Vattenfall hævder, at deres projekter blev forhindret af den demokratiske beslutning, den tyske rigsdag tog om at fremskynde udfasningen af atomkraft efter Fukushima-katastrofen. Sagen er stadig ikke afgjort.

Rockhopper vs. Italien²¹

I 2015 godkendte det italienske parlament et forbud mod nye olie- og gasprojekter nær den italienske kyst. Den nye lovgivning forbød en række fossile brændstofprojekter, herunder Ombrina Mare-olieplatformen, der var licenseret til energiselskabet Rockhopper. I 2017 udfordrede Rockhopper Italiens afslag på koncessionen ved en ISDS-voldtift. Rockhoppers krav kan stadig behandles af særdomstolen, selv om Italien trak sig ud af ECT den 1. januar 2016. ECT har en 'overlevelsesklausul' på 20 år, efter at et land har trukket sig ud. Sagen er stadig ikke afgjort.

Aura vs. Sverige

I 2019 meldte det australske mineselskab Aura et erstatningskrav mod Sverige, efter at landet besluttede at forbyde uranminedrift. Den nye lovgivning forbød også tilladelser til at søge efter eller udvinde uranforekomster. Denne lov, der blev vedtaget for at beskytte miljøet, modvirker Auras udsigter til profit. Projektet blev rangeret som top fem af uudviklede uranprojekter i verden²². Aura estimerer tabet af foretagne investeringer plus de kapitalgevinster, de ikke vil få som resultat af loven, til 1,8 milliarder dollar²³.

Ascent Resources vs. Slovenien

Det britisk baserede olie- og gasfirma Ascent Resources truer med at kræve 50 millioner euro i erstatning af Slovenien²⁴. De hævder, at landet bruger for lang tid på at udstede en tilladelse til at udnytte gasfeltet Petisovci²⁵. Slovenske myndigheder er bekymrede over miljøbelastningen ved fracking²⁶. Friends of the Earth i Slovenien og 16 andre civilsamfundsorganisationer indgav en OECD-klage²⁷ mod Ascent Resources i november 2019, hvor de anklager virksomheden for at have overtrådt OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder i relation til miljø- og sundhedsfarer – samt mangel på rettidig omhu.

#7 ECT FÅR SKATTEYDERNE TIL AT BETALE DE STORE FORURENERES OMKOSTNINGER

At opnå et Europa som bygger på 100 procent vedvarende energi og altså er helt frit for brug af fossile brændstoffer er en overvældende udfordring, der kræver store ændringer i love og reguleringer. Hvis regeringer ender med at skulle kompensere investorer økonomisk, hver gang en lovgivning ændres, vil offentlige midler blive afledt fra at finansiere en retfærdig overgang for arbejdstagere og lokalsamfund. ECT tager offentlige penge fra det område, hvor de virkelig er nødvendige. For eksempel ville EU's Fond for en retfærdig overgang (Just Transition Fund) have brug for mindst en tidobling af midlerne²⁸. ECT tillader endda virksomheder at kræve erstatning for fremtidig fortjeneste, som de hævder at kunne have opnået. Der er ingen grund til, at skatteyderne skal være nødt til at kompensere olie-, kul- eller gasgiganter for deres beslutninger om at satse deres penge på projekter, der i stigende grad vil blive 'stranded assets'. Disse giganter har været opmærksomme på truslen om klimaændringer i årtier²⁹.

#8 ECT HINDRER EN RETFÆRDIG OVERGANG OG ET DEMOKRATISK KONTROLLERET ENERGISYSTEM

Den hurtige transformation af vores energisystem skal fungere for mennesker og lokalsamfund. Det betyder, at de mest sårbare i samfundet ikke skal blive ramt af højere omkostninger, og at der tages initiativer til at afbøde negative virkninger. ECT går i præcis modsat retning. Tidligere har investorer brugt ECT til at udfordre regeringers beslutninger om at regulere energipriserne for at gøre prisen på elektricitet og opvarmning overkommelig for almindelige mennesker³⁰. I mellemtiden er energifattigdom blevet et enormt problem: 41 millioner europæere har ikke råd til at holde deres hjem opvarmet om vinteren³¹. For at en retfærdig overgang skal fungere, er vi også nødt til at skifte til et demokratisk kontrolleret energisystem, der er ejet af befolkning og lokalsamfund. På kort sigt indebærer dette at vende tendensen med (mislykkede) privatiseringer af energiselskaber og at tage energifaciliteter og distributionsnet tilbage i kommunale og statslige hænder. Endnu engang er ECT en udfordring for sådanne beslutninger. For eksempel udløste det tjekkiske energiselskab ČEZ en ISDS-sag, efter at Albanien tilbagekaldte sin licens til elektricitetsdistribution³². Eksperter siger, at flere sådanne tvister kan forventes i fremtiden.

OFFENTLIGE MIDLER

#9 ECT VIL EKSPORTERE EN BESKIDT ENERGI MODEL TIL HELE VERDEN

I årevis har ECT's sekretariat presset på for at udvide ECT til nye lande i Afrika, Asien og Latinamerika. 33 lande befinder sig i øjeblikket på forskellige stadier i tiltrædelsesproceduren⁵³. Nogle lande som Burundi og Mauretania er langt fremme. Denne ekspansionspolitik er især foruroligende, da den vil låse mange flere regeringer ind i en fejlbehæftet, virksomhedsorienteret energimodel, hvor investorer i fossile brændstoffer får uforholdsmæssigt vidtgående rettigheder, og forurenende industrier bliver opmuntret. Hvis disse lande tiltræder ECT, vil det udsætte dem for dyre retssager, udløst af investorer. I skrivende stund er ekspansionspolitikken sat på pause, men eksport af denne beskidte energimodel er fortsat et hovedmål for ECT.

#10 REFORMEN ER DØMT TIL AT MISLYKKE

EU og ECT-sekretariatet har foreslået en reform af ECT. Men denne såkaldte 'modernisering' inkluderer ikke en ende på at beskytte investorer inden for fossil energi eller at skrotte ISDS-mekanismen. Bindende mål for at adressere klimakrisen eller beskytte miljøet er heller ikke på dagsordenen. Forhandlingerne vil tage flere år og fokuserer på små ændringer i traktaten, som er langt fra at reparere den. Selv denne overfladiske reform har ingen garanti for at se dagens lys: enhver ændring af traktaten kræver enstemmig beslutning fra alle medlemsstater. Men medlemslandene har ganske forskellige synspunkter og interesser: nogle centralasiatiske lande får en betydelig del af deres indkomster fra produktion af fossile brændstoffer. Japan har allerede gjort det klart, at de er imod enhver ændring. Ved at engagere os i disse dødsdømte reformer mister vi vital tid, som vi ikke har⁵⁴.

KONKLUSION

Energichartertraktaten er en enorm hindring for klimahandling. Traktaten hører hjemme i fortiden. Det er vanskeligt at forestille sig, hvordan en revision kan lappe på en fejlbehæftet traktat, der blev oprettet i den fossile brændstofindustriens æra. En reform vil være en langvarig, utilstrækkelig og vanskelig vej at gå, da det er på høje tid at udfase fossile brændstoffer. Samfundet verden over mærker nu virkningerne af klimakaos og miljøødelæggelse uden fortilfælde. Det er ikke tiden at tage let på en traktat, der ikke gør noget for at fremme en energitransition, men snarere reducerer regeringernes muligheder for at handle dristigt og hurtigt i almenhedens interesse. 278 civilsamfundsorganisationer og fagforeninger kræver⁵⁵, at regeringerne enten forlader eller i fællesskab afslutter traktaten. Aktivister, der er bekymrede over klimakrisen, har ikke råd til at ignorere ECT. Regeringer, der er seriøse i forhold til en energitransition, betaler en høj pris, hvis de ikke skrotter traktaten nu.

SLUTNOTER

- 1 I følge Energicharteret, "Med økonomisk aktivitet i energisektoren menes en økonomisk aktivitet vedrørende eftersøgning, udvinding, raffinering, produktion, lagring, transport over land, transmission, distribuering, handel, markedsføring eller salg af energimaterialer og produkter med undtagelse af de, der er inkluderet i bilag NI, eller vedrørende distribuering af varme til flere lokaliteter" Consolidated Energy Charter Treaty with related documents, last updated 15 January 2016, Part I, Article 1 "Definitions", §5, p.40. <https://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/Legal/ECTC-en.pdf>
- 2 "EU Energy in figures. Statistical Pocketbook 2019", p. 3 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e0544b72-db63-11e9-9c4e-01aa75ed71a1/language-en?WT.mc_id=Searchresult&WT.rta_c=37086&WT.rta_f=3608&WT.rta_ev=search
- 3 Kazakstan er blandt topt, når det gælder kulproduktion og kulreserver <https://www.eia.gov/international/analysis/country/KAZ/background#coal>
- 4 Turkmenistan er blandt top 15 naturgasproducenter og den sjette største naturgasindehaver i verden. <https://www.eia.gov/international/analysis/country/TKM>
- 5 Oil Change International samarbejder med 14 organisationer. The sky's the limit: why the Paris climate goals require a managed decline of fossil fuel production, 2016. <http://priceofoil.org/2016/09/22/the-sky-s-limit-report>
- 6 Konfliktpartene er ikke pålagt at offentliggøre en tvist eller til at informere ECT-sekretariatet. På grund af denne mangel på gennemsigtighed, kan det reelle antal af sager være meget højere.
- 7 Corporate Europe Observatory, Transnational Institute, "Energy Charter Treaty's dirty secrets" website, sidst opdateret December 2019 [Juni 2018]. <https://www.energy-charter-dirty-secrets.org/> Disse numre tager kun højde for tallene fra dommene i de første særdomstolsdomme. De tager ikke multiple ændringer i tallene efter annulleringer i betragtning.
- 8 FOEE, FOEI, CEO, TNI, "10 ISDS stories" website, case 5: "Blocking climate change laws with ISDS threats. Vermilion vs France." <http://10isdstories.org/cases/case5/>
- 9 Til trods for at det er umuligt at vide nøjagtigt hvor meget indfyldelse ISDS-truslen fra Vermilion havde på lempelsen af Hulot-loven, spillede den helt klart en stor rolle, sammen med lobbying fra andre fossile brændstofs virksomheder.
- 10 Bart-Jaap Verbeek (SOMO): "Netherlands facing ISDS claim(s) for phasing out dirty coal". Presentation given during the webinar "Climate policies under attack: How Fortum/Uniper are using an obscure international treaty to demand 1,000,000,000 Euro from Dutch taxpayers", Ungewald & CAN Europe, 29 January 2020.
- 11 ClientEarth, "Uniper ISDS threat regarding the 'wet verbod op kolen bij energietransitie 35.167'", 21 November 2019. <https://www.documents.clientearth.org/wp-content/uploads/library/2019-11-27-fake-ce-en.pdf>
- 12 Council of the European Union, Negotiating Directives for the Modernisation of the Energy Charter Treaty - Adoption, 2 July 2019 <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10745-2019-ADD-1/en/pdf>
- 13 OpenExrp, Modernisation of the Energy Charter Treaty. A global tragedy at high costs for taxpayers, February 2019, p. 4, 46. https://www.openexp.eu/sites/default/files/publication/files/modernisation_of_the_energy_charter_treaty_a_global_tragedy_at_a_high_cost_for_taxpayers-final.pdf
- 14 IPCC, Mitigation pathways compatible with 1.5°C in the context of sustainable development, 2018 https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/02/SR15_Chapter2_Low_Res.pdf
- 15 EIB's nye energjudlanspolitik forpligter banken til at stoppe med at godkende nye lån til fossile projekter inden udgangen af 2021. Der er imidlertid nogle undtagelser, specielt for kombinerede varme- og kraftværker. <https://www.counter-balance.org/joint-letter-elp-eib/>
- 16 I ECT's ikke-diskriminationsklausul (art. 10(7)) lover stater ikke at give investeringer fra ECT-medlemslande mindre gunstig behandling end den, der ydes investorer i værtsstaten eller en tredjestat. Selv om der ikke er kendt nogen sådanne retssager indtil videre, kan dette føre til ECT-krav mod politiske foranstaltninger, der bevidst skæler mellem energinvesteringer, der fremmer målene for begrænsning af klimaændringerne, og dem, der hindrer deres opfyldelse. Se: Nathalie Bernasconi-Osterwalder and Martin Dietrich Brauch, "Redesigning the Energy Charter Treaty to Advance the Low-Carbon Transition", Transnational Dispute Management, February 2019.
- 17 Sarah Keay-Bright, "Outdated Energy Charter Treaty leaves new economy investments unprotected", Energy Post, 6 March 2019. <https://energypost.eu/outdated-energy-charter-treaty-leaves-new-economy-investments-unprotected/> Yamina Saheb, The Energy Charter Treaty (ECT). Assessing its geopolitical, climate and financial impacts, 2019. https://www.openexp.eu/sites/default/files/publication/files/ect_rapport-numerique.pdf
- 18 CEO, TNI, "Energy Charter Treaty's dirty secrets" website, section 4 : ECT profiteers
- 19 Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES), Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the IPBES, 2019. https://ipbes.net/sites/default/files/ipbes_7_10_add_1_en_1.pdf
- 20 European Union Agency for Fundamental Rights, EU Charter of Environmental Rights, article 37 <https://fra.europa.eu/en/charterpedia/article/37-environmental-protection>
- 21 CEO, TNI, "Energy Charter Treaty's dirty secrets" website, section 5 : ECT emblematic cases
- 22 FOEE, FOEI, CEO, TNI, "10 ISDS stories" website, case 9: Dirty oil attacks action on fossil fuels: Rockhopper vs. Italy. <http://10isdstories.org/cases/case9/> Se også: FOEE, FOEI, CEO, TNI, Red carpets courts. 10 stories how the rich and powerful hijacked justice, June 2019. <http://10isdstories.org/wp-content/uploads/2019/06/red-carpet-courts-WEB.pdf>
- 23 Aura Energy, "Updated scoping study further supports Haggan project viability", 29 May 2012 http://www.auraenergy.com.au/assets/asx_revised_haggan_scoping_study_29may12.pdf
- 24 "Claim for damages under the Energy Charter Treaty, Union law and European law, 4 November 2019 <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw11121.pdf>
- 25 STA, "Ascent Resources to demand EUR 50m in damages from Slovenia", 29 August 2019 <https://english.sta.si/2670896/ascent-resources-to-demand-eur-50m-in-damages-from-slovenia>
- 26 PDC, Petišovci Gas Field, Slovenia. Commerciality Report, 6 September 2011 https://www.ascentresources.co.uk/wp-content/uploads/2017/01/PDC_2011-09-06Petisovci-Commerciality-ReportWeb.pdf
- 27 I en særskilt procedure ved den slovenske forvaltningsdomstol udfordrer Ascent Resources afgørelsen fra det slovenske miljøministerium om at tvinge operatørerne af gasfeltet til at foretage en miljøkonsekvensanalyse. RMS, "Ascent Resources plc Corporate Update", 17 December 2019 https://polaris.brightarica.com/public/ascent_resources/news/rms/story/ry8gn8w
- 28 17 organisationer, "Complaint against Ascent Resources plc concerning environmental and health hazards of their hydraulic fracturing activities in Slovenia, improper involvement in local political activities in Slovenia and disregard for stakeholders' concerns in Slovenia", 12 November 2019 https://complaints.oecdwatch.org/cases/Case_555/1855/at_download/file
- 29 FOEE, "New EU mechanism to help workers and regions make fossil free shift is not enough", Press release, 14 January 2020. <https://www.foeeurope.org/just-transition-mechanism-not-enough-140120>
- 30 Center for International Environmental Law, "Smoke & Fumes" website, 2016 <https://www.smokeandfumes.org/>
- 31 CEO, TNI, One Treaty to rule them all, 2018, p.14 https://corporateeurope.org/sites/default/files/attachments/one_treaty_to_rule_them_all.pdf
- 32 Right to Energy Coalition, Power to the people. Upholding the right to clean, affordable energy for all in the EU, 2019. https://www.foeeurope.org/sites/default/files/climate_justice/2019/media_briefing_-_power_to_the_people_-_right_to_energy_coalition.pdf
- 33 CEO, TNI, "One Treaty to rule them all", p.84.
- 34 CEO, TNI, "Energy Charter Treaty's dirty secrets" website, Section 3: "ECT expansion"
- 35 Friends of the Earth Europe, "Beyond Repair? The Energy Charter Treaty", December 2019 https://www.foeeurope.org/sites/default/files/eu-us_trade_deal/2019/media_briefing_-_beyond_repair_-_the_energy_charter_treaty.pdf
- 36 278 CSOs, "Open letter on the Energy Charter Treaty, 9 December 2019 http://foeeurope.org/sites/default/files/eu-us_trade_deal/2019/en-ect-open-letter1.pdf

Udarbejdet af: Thomas Dauphin

Bidrag fra: Robbie Blake, Paul de Clerck, Pia Eberhardt (CEO), Colin Roche

Layout af: Noble Studio

Publiseret af Friends of the Earth Europe, Maj 2020

For mere information, kontakt:

Nanna Clifforth, nanna@noah.dk

Ingvild Haukeland, ingvild@noah.dk

Denne rapport er skrevet med økonomisk støtte fra Europa-Kommisionen (LIFE-programmet). Ansvar for indholdet af dette dokument ligger alene hos Friends of the Earth Europe. Det er ikke et udtryk for donorens holdninger. Donoren kan ikke gøres ansvarlig for hvordan informationen i dette dokument bliver brugt.

Miljøbevægelsen NOAH - Friends of the Earth Denmark

Nørrebrogade 39, 1. tv, 2100 København N

noah@noah.dk

Tel: +45 35 36 12 12

www.noah.dk

Friends of the Earth Europe

Rue d'Edimbourg 26, 1050 Brussels, Belgium

Tel: +32 2 893 1000

www.foeeurope.org